

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavanként 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Feszítsd meg!...

— Nyílt levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes szerkesztő ur!

Már évek óta feszült figyelemmel kísérjük azt a politikai hajszát, a melylyel önt oly tervszerűleg üldözik — igaz mondásaiért.

Fáj a lelkünk, a midőn lássuk, hogy önt, azon egyetlen embert, a ki a polgárság érdekeiért, az ellenzéki eszme hirdetéséért és a mi fő: az igazságért, a mely lapjában szüntelenül megnyilvánul, — mindenáron megfeszíteni akarják.

Igazán sajnáljuk önt és tiszteletre méltó népes családját, melynek tagjai önnel egyetemben szenvedik a méltatlan, embertelen bántalmakat. Az égbe kiáltó igazságtalanságokat.

Megvetésre méltónak találjuk az ön ellen indított hajszát, mert jól tudjuk, hogy becses lapja nem azt az ismeretes émelegős, dicsérő himnuszt zengi a hatalom lábaihoz leborulva, hanem tárgyilagos, mindenkor igazságos kritikát gyakorol azon tulkapások ellen, a melyek a megye és város bel- és külügyeire vonatkoznak.

Mert mit is érhet az olyan lap, a melynek minden sora nem a valóságot, hanem egyes hatalmon levő emberek érdemellen dicséretét, hol-létét, betegségét és talpnyalását zengi érdekből, egészen az undorításig! Az olyan lapot minden józan gondolkozású ember szánakozó mosolygással szokta félre lökni, hogy csömört ne kápjon vizenyös betűhalmozatból.

Ellenben a „Székely-Udvarhely“ minden egyes számát örömmel várjuk és azt élvezettel olvassuk, mert a szemünk előtt történekről igazi, hamisítatlan székely őszinteséggel, a történeti hűségnek megfelelően beszámol.

No, de nem akarok én is abba a hibába esni, hogy önnek dicsőhimnuszokat zengedezzek. A további elismeréseket az ön jóakaróira bízom.

Hanem az én egyszerű észjárásom után, adnék önnek egy jó tanácsot. Ön családós ember. Azért jött ide 17 év előtt a szomszédos székely megyéből, hogy itt megélhessen. Ha ezt itt annyi év után biztosítani akarja, ugy fordítson köpenyeget. Szokják le az igaz-mondásról. Kezdje el dicsérni azokat ön is, akikről eddig oly kiméletlenül, de mindenkor az igazságnak hív szolgálatában lerántotta a leplet. Egy szóval legyen ön is munka-párti. És meglátja, hogy pár év múlva emeletes kőháza lesz s bármit tehet, még a házszála sem fog meggörbülni érette...

Azonban ha szive és a lelke tiszta akar maradni, ugy ne csüggedjen el. Az ostort ne adja ki a kezéből, mert most hamar változnak a viszonyok. A mit ma erényszámba vesznek az emberek, az holnap a legnagyobb bűn lesz. És azok, a kik ma mindenkép

megakarnák feszíteni, fogságra szeretnék juttatni hazafias meggyőződésének férfias bátorsággal történt becsületes hirdetéséért, — holnap majd térdfejet hajtvá, kezet csókolnak önnek. Akik pedig ma a hatalom dicsénye körül repkednek, holnap önhöz fordulnak az igazságért.

Székelyudvarhely város polgársága és Udvarhelymegye becsületes székely közönsége, a mely önnel s az ön becses lapjával együtt érez, önt soha sem fogja elhagyni. Higgye meg, hogy a hamisítatlan egyszerű polgári szív, hálás szokott lenni.

Mi nem rendeletre, hatalmi parancsra, hanem igazszívünk sugallatára hallgatva akarjuk és kérjük, hogy ne hagyjon el minket. És ne hagyja el azt szegény székely népet se, a mely annyira és oly nagyon szomjuhozza az igazságot.

Több polgár nevében:

Szabó József.
szabó.

* * *

Polgártársak!

Közel negyed század óta forgatom a tollat, melyet az igazság szolgálata, a hatalmi gőg, az embertelenség lefegyverezése adott kezembe. Azóta e kezdethez hiven, gyenge tehetségem szerint, de erős akarattal igyekeztem mellette kitartani és a köznek szolgálni.

Az igazság pedig tudvalevően veszelyes utitárs. Sok bajjal, kellemetlenséggel jár. A bátor küzdőt azonban előbb utóbb célhoz segíti. Vezérfonalként ez állott előttem.

A lefolyt események egyenlően érintettek mindnyájunkat. Szerény működésemmel ha polgártársaimnak és általában a székelység érdekeinek előbb vitelére csak porszemnyit is tehettem, a boldog öntudat érzése járta át szívemet.

Mindig azt tartottam, hogy az igazság szolgálata az ujságírónak nem érdeme, hanem elengedhetlen kötelessége. Viszont azonban részére a legnagyobb elismerés, ha e kötelesség hű teljesítését maga a legilletékesebb fórum: polgártársai, az olvasó közönség önként igazolja, nyíltan hirdeti.

Szabó József polgártársam fennebbi nyílt levele, melyet tiszteletem jeléül első helyen közlök — miért tagadnám? — mélyen érintett, rendkívül meghatótt. Polgártársaim részéről kifejezett őszinte ragaszkodása — az elszenvedett igaztalan bántalmak után és a jelenlegi elszomorító közállapotokban — jól esett. Fogadják érette ugy a magam, mint a velem együtt ártatlanul üldözött családom részéről is a legmélyebb köszönetemet.

Jól mondja levelében, hogy változnak a viszonyok és ezzel az emberek hajlandósága is megváltozik. Ezt én már szomorú tapasztalatokból tudom. Hiszen, hogy többet ne említsek —

azok, a kik közül nem egy a „Székely-Udvarhely“ hasábjain mászott fel az ugorkafára, s e lapnak köszönhetné mai állását, pusztán politikai pártkülönbség miatt, elfogultságból, hatalmi tultengésből, — halálos ellenségként csikorgatja fogait felénk. Pedig örök igazság marad, hogy aai haragszik, annak nincs igaza...

De az ilyen emberek nem is keresik az igazságot, mert a zavarosban, a nagy tömeg között inkább elvegyülhetnek. A kik nem járnak igaz uton, azok félnek az igazságtól.

Végtelen nagy lelki erő, mélységes hit, remény és fajszeretet kellett ahhoz, hogy ama bántalmakat, üldöztetések, — melyekkel a hatalom emberei oly bőkezűen, oly fáradhatlan buzgalommal kedveskedtek s ma is üldöznek — leroskadás, megsemmistlés nélkül kibírhassuk. De az isteni gondviselés erőt adott Polgártársaink buzdító, őszinte szeretete bizalmat öntött belénk és a mérhetetlen harcban izmainkat a szenvedések között edzette.

Ama szives tanácsát, hogy én is holmi munkapárti „emeletes ház“ szerzésére pályázzam, azt kiérdemelni uszályhordozással törekedjem, köszönöm. Eddig tanusított magatartásom után azonban, azt hiszem mondani is fölösleges, hogy ilyesmire soha sem vágytam és arra ezután sem reflektálok. Olyan áron vagyont gyűjteni, a mely hazám, fajom ellen kényszerítene küzdelemre, vagy hallgatásra (ami nézetem szerint egyet jelent), kapható én nem vagyok. Szolgájom nem való a vérbeli, szabadságot szerető székeiynek. Inkább száraz kenyér és víz tápláljon, mint duslakomák, pazar életmód mellett hazaáruló legyek... Polgártársaim elismerése, hazafias érzésem nyugalma többet ér nekem a Dárius kincsénél...

Egyszerű székely szívemet, lelke-met tehát — szerény multamhoz hiven — tisztán fogom megőrizni és gyermekeimre örökségül hagyni még akkor is, ha ezért a hatalom bitófa alá állítana.

Bármely tájra sodorjon is a sors keze, székely testvéreim között maradok. A míg örökre fajomért érző szívem dobog, e székely anyaváros és vármegye közönségéhez hűtlen soha nem leszek.

Székelyudvarhely város polgársága és Udvarhelyvármegye becsületes székely közönsége engem mindig oldala mellett talál s a tényleg szegény, magára hagyott székelység érdekeiért küzdök első csatavonalában fog látni Ezt ígérem és megtartom! Isten engem ugy segítjen!

Betegh Pál.

— A családi élet különös oltalma, törvényes köztiszteletben és közbecsülésben tartása, fokozná és emelné annak tekintélyét és erkölcsi súlyát
Dr Király Péter.

A szivekhez.

Irta: Rákosi Jenő.

A első szóra, az első kiállításra szárnya nőtt a legszebb gondolatnak: a beteg gyermekről való gondoskodás gondolatának. Szárnya nőtt és a gondolat szárnyát csattogatva berepülte a haza tereit és ahol megcsapott egy szívet, a szív kinyílt s befogadta a gondolatot.

És a munka egyet lépett, s nagyot lépett. Varázsütésre tetté vált a szándék és ma már nem kezdeni, hanem csak folytatni kell a dicső művet, amely a tavalyi esztendőnek egy történelmi tényévé leve.

Hiszen mentő révet építettünk az élet, a szenvedés tengerén tehetetlenül vergődő lelkeknek. — A gyermekvilág a nemzet életének a forrása. Amely bőven fakad, amely zavartalanul folyik, amely épen csörgedez: abban mértékben vetődik fény, öröm, remény arra az utra, amelyen a nemzet a maga jövőjének titkai felé vándorol. A nemzet ereje, a nemzet hatalma, a nemzet dicsősége lélegzik a bölcsőkben, szállal meg a gyermekszobák vidám zajában és dobog fel a gyermekek szívében. A gyermekvilágon kell a nemzet szemének pihennie, mert a maga jövőjének a képét szemléli benne.

Jusson eszetekbe a Krisztusi mondás: Bocsássátok hozzám a kisdedeket, mert ők a mennyeknek országa.

A Nemzet pedig, Krisztus szavával ezt mondja: Jertek velem a kisdedekhez, mert ők az én Mennysorságom.

És nem a boldog gyermekről van a szó, amikor én a Ti szívetek ajtaján zörgetek. Nem a gazdag vagy jómódu emberek gyermekeiről, akikért a szülők képesek mindarra az áldozatra, amely szeretetüknek megfelel; nem is az ép és egészséges gyermekekhez hívlak ezúttal benneteket, akiknek vidám zaja, csengő nevetése a világ legdicsőbb muzsikája; — hanem viszlek benneteket a szegénység és a betegség tanyáira, ahol ez a leglelketlenebb zsarnokpár a gyermekvilágot fojtogatja. Letörli nedves kezével arca szép színét; ujjával megérintvén szemét, elveszi ragyogását; iróztató szájával elfújja örökre kicsi ajakáról a mosolyt.

Akinek a szíve e gondolatokra össze nem fecsarodik, aki még nem látott boldogtalan szülőt, ki beteg gyermekén nem csak segíteni nem, de nem tud szenvedéseit csak enyhíteni is; aki nem látott kisdéd koporsót, amelyet szegénységgel szövetkezett betegség ácsolt; aki nem látott tehetetlenül vergődő anyai szívet megszakadni, nem látott gondban kimerült atyát bomlott elmével vagy megrontott erkölcsessel; aki a szenvedések szenvedését, a kínok kínját, a gyötrelmek gyötrelmét a nyomorban pusztuló gyermekereget nem látta: az ám zárja el beszédem elül a szívét. De aki Krisztus örökét, a gyermeket szereti, a maga gyermeke boldogságáért abban hálás, hogy italt, ételt és orvosságot kíván nyújtani az elhagyottak és elesettek ártatlan gyermekeinek; aki bé akar menni a boldog szív, a nyugodt elme és a békés lelkiismeret földi paradicsomába; aki szereti gyermekét, Istenét és az álmát, melyben testi és lelki ere megújul: az jöjjön, az tárja ki szíve kapuját szózatom előtt és áldozzon az oltáron, melyet papokként nemzetünk legszebb, legdicsőbb, legnemesebb asszonyai és legtisztelteméltóbb, legfőnkeltebb, érzésben, gondolatban és cselekedetben legfényesebb férfiai vesznek körül.

Az áldozati tűz meg van gyújtva, a láng ég, füstje égnek száll: hozza el ki-ki azt a hasáb fát, amelytől a legtisztább, legideálisabb oltár tüze messze világító máglyatüzzé lesz; abban égjen el ezrek nyomora, százazrek gondja, milliók elhagyottsága.

És a Nemzet szeretete gyermekei iránt hite önmagában és reménye jövőjében szálljon égre a füsttel, mely az Istennek kedves áldozati oszlopként emelkedik a magasba.

Reform Klub.

Ez a címe annak a mind hatalmasabb befolyásra szert tevő társadalmi egyesületnek, amelynek megalapítója báró Bánffy Dezső és egy lelkes gárda volt, amely céljával Magyarország demokratikus és radikális irányban való újja szervezését tűzte ki.

Megalakulása pillanatától kezdve éles támadások, gyilkos golyózápor központja volt azok köréből, kik ennek az országnak megfeneklett hajóját továbbra is a reakció sötét vizein akarták még jó néhány évtizedig vonszolni.

A Reform Klub céljáról, törekvéseiről, irányáról nap-nap mellett tendenciózus ferdtések, alaptalan félremagyarázások és nyilván rosszhiszemű ferdtések láttak napvilágot, a melyek következetesen a közvéleménybe dobva, löbbé-kevesbbé, fogalmi zavart előidézni alkalmasak voltak. Megvadtak internacionálizmussal, felekezetenküliséggel, osztálygyűlölettel, izgatással, a nemzetiségi propagandák támogatásával és igen sok más olyan dologgal, a melynek lanszirozása egyenesen arra volt szánva, hogy a szimpátiákat az országban a Reform Klub törekvései és akciói előtt elfordítsák.

A ki báró Bánffy Dezső megrögzött nemzeti egyéniségét minden utógondolat nélküli izzó magyar politikáját és ezzel kapcsolatosan felfogását a nemzetiségi törekvésekről, a haza fogalmáról és a hazafias agitációk jelentőségéről ismeri, egy pillanatig sem lehetett kétségben ezeknek a hamis jelszavaknak teljesen értéktelen, üres és kiáltóan hazug voltáról.

Báró Bánffy Dezső programja a modern demokratikus, egységes, magyar nemzeti állam kiépítésére az az egyetlen politikai végrendelet, a melynek letéteményese és végrehajtója a törekvései szolgálatában megalapított Reform Klub; karöltve ugyancsak báró Bánffy Dezső másik alkotásával, a Választójog Országos Szövetségével. Híven báró Bánffy Dezső örökéhez mindazok, a kik ennek a klubnak kötelékében, mint még oly szélső áramlatok képviselői is, együtt vannak, soha egy pillanatig sem tévesztik szem elől azt a nagy célt, a mely minden haladni akaró igaz magyar ember törekvéseinek és vágyainak végcélja lehet: újjászervezni a sok részben ma is a rendiség, az előítélet, a társadalmi elfogultság és gazdasági egyenlőtlenség igájában gönyedő Magyarországot egy olyan állammá, a mely nem tagadja meg a nemzeti tradíciókat akkor, a mikor jogot fog adni a jogtalanoknak, egyenlőséget léptet a kiváltságok helyébe, demokratikus felfogást az osztálygög helyébe és azt a szándékot, a mely a pauperizmus és a plutokrácia között tátong, kitölteni, megszüntetni törekszik egy egészséges, kellően kulturált, kereső képességben megerősített és így egyforma átlagos gazdasági jólétnek örvendő új társadalmi réteg beillesztésével.

Ebben a munkájában nem tör vallás ellen, nem szit osztályharcot, nem erőszakos eszközökkel akarja az állam strukturáját átalakítani, de a tanítás és tudás fegyverével embereket meggyőzni, lelkeket átformálni, az elfogultság és önzés gögjét az objektivitás és önzetlenség fölemelő érzésével pótolni akarja. Ezt teszi, ezt hirdeti, ennek a klubnak minden akciója és ezzel szolgálja annak irányát, a ki megalapítója volt: Bánffy Dezső bárót.

Új elnököt választott most a Reform Klub; Dárday Sándor lépett Bánffy Dezső örökébe. Közhivatali állásban eltöltött évtizedes munkálkodás után, a mikor nemcsak e pályán szerzett nagy érdemei, de a tudomány terén kivívott helye is megalapozván sziklaszilárdan pozícióját, lép az elnöki székbe teljes függetlenséggel, a tudás és nagy élettapasztalat hatalmas fegyvereivel. Elnöki megnyitója hatalmas kinyilatkoztatás, méltó

tanúság a mellett, hogy Bánffy szellemé, izzó fajszeretete, nemes szabadelvűsége megbízható, lelkiismeretes kezekbe került, mint politikai örökség. A ki híve és barátja Bánffy eszméjének és az azok propagálására alapított Reform Klubnak, az őszinte örömmel, teljes megnyugvással és a jövőbe vetett hittel és remennyel üdvözölheti Dárday Sándort, báró Bánffy Dezső méltó örökösét.

Régi levelekből.

XVII.

A magas udvari kamarának folyó évi január 26-án hozzám Erdélybe küldött rendelete szerint a helyszínén megejtett becslést elvégezvén, az említett ifju fejedelem birtokában levő állami birtokokra (bonorum fiscalium) vonatkozólag, úgy találtam, hogy apai öröklött birtokain kívül és a Tökölly, nővérektől szerettek mellett birtokában van Fogaras vára, mely védő eszközökkel, falakkal, árkokkal legerősebb vár Erdélyben, s a legtekintélyesebb és leggazdagabb uradalmak tartoznak hozzá az egész megyével. Régen mindig fejedelmi birtok (fiscalis) volt és a fejedelmek által használtatott mindig öröklési jogon függetlenül minden megyétől. Ebből az uradalomból szántás és aratás idején segélyezték e más állami jószágokat (alia fiscalia bona). A fejedelem elhaltával a várat és birtokokat annak özvegye kapta, hasznát az élvezte. Így Apaffy Mihály fejedelem halála után is az Apaffy özvegyére szállott.

Radnot vára, Huszt vára, a balászfalvi uradalom, Bálványosváranya, Magyar Lapos, Boinicza, Kelemes az arany bányával együtt (az ifju Apaffy fejedelem birtokában van).

Várady László jelentésének ezen utóbbi részéből tisztán kitűnik, hogy minő tervei és szándékai voltak a császárnak. Tudni akarta, hogy az utolsó „anyéki fejedelem“ után mire teheti rá kezeit a német kormány! Mekkora jövedelemre számíthat a császár, s miből jutalmazhatja a pártjára megnyert főurakat. Azt már tudta a nótázások után, hogy mit nyerhet a levért, vagy menekült honfiak birtokaiból.

A német hatalom teljes súlyával nehezedett Erdélyre most a XVII-ik század végén épen, mint ennek kezdetén. Akkor Napragy Demeter az oláh eredetű kinevezett, de állását soha elnem foglalhatott erdélyi katolikus püspöknek 1602-ben föltérjesztett memorandum alapján ismerte meg a viszonyokat a császár és a hirheett olasz születésű Básta György fogatosította a felsőbb parancsot, most Rabutin hasonló kegyetlenséggel a Várady László jelentése után.

De valamint akkor a hazafiak élére állott Bocskay István, úgy most is támadott vezérlő férfiu II-ik Rákóczy Ferencben.

A kik kényszerűségből a hatalom mellett állottak, lassankint ellene kezdettek működni mint pl. Pekry Lőrinc, kit bárói rangról gróffá emelt a császár; északnyugati Magyarországon várkapitánnyá, majd délen egy megye főispánjává nevezett ki, haza vágyódott és terveit ügyesen tudván titkolni, Udvarhelyszéki főkirálybíró lett és javaslatot terjesztett föl 3 székely ezred főállítása iránt. Miért akarta ezt, kitűnt később midőn Rabutin jelentette a császárnak, hogy Pekry titkon magát Rákóczy erdélyi pleni potentáriusának írja, feleségét fogságban hagyja, s neki nem ad engedélyt a kiutazásra. Ez a gróf Pekry Lőrinc lett Rákóczynak egyik híres generálisa. Ennek utódja a fogarasmegyei tevékeny főispánnak szintén köztisztelő- és szeretetben álló neje, ki társadalmi téren igyekszik segíteni férjének hivatalos teendőiben: az egyetlen méltó megteremtési, szilárd alapokra helyezni e megyének különböző nyelvű lakócai között.

Gagyfi Samu.

— Csomagoló papír kilétszámra kapható e lap kiadóhivatalában: Kossuth-utca 31.

Fájó emlékek.

Irta: Király Péter.

Könnyü véru bátorsággal
Szegeted meg az esküdet.
Az iránt a mi szép, nemes,
Oly vak voltál, oly süket!
Csak egy züllött csábitónak
Volt előtted igazza...

— Hagyd ott azt a mocskos embert,
Tisztulj meg és jöjj haza!

Szebb családi kört az Isten
Nem adhatott senkinek,
Mint a milyent alkotott az
Én hitem s a te hited.

Beteljesült álom volt ez
Istenáldás halmaza:

— Hagyd ott azt a mocskos embert,
Tisztulj meg és jöjj haza!

Ha van benned nemes érzés,

Ha van lelked és szived:

Szállj magadba, ne gyilkold meg

Ártatlan gyermekeidet,

Kiknek az Istenhez sir fel

Szivettépő panasza:

— Hagyd ott azt a mocskos embert,
Tisztulj meg és jöjj haza!

Mennyi elvetemült gazság

Terheli a lelkiüket

A te tanácsadéidnak,

— Te nem tudod legfőlebb....

Mindenki más tudja, látja,

Beszéli és olvassa:

— Hagyd ott azt a mocskos embert,
Tisztulj meg és jöjj haza!

A jó Isten ha becsapja

A raffinált „Belzebub“:

Egyik-másik züllött fatya

Emberek közzé bejut.

Etsábitód a pokolnak

Egyik ilyen fajzata!

— Hagyd ott azt a mocskos embert,
Tisztulj meg és jöjj haza!

Barátom volt... jószággal

Hálátlanul visszaélt;

Megmarással a kutya sem

Viszonoz jótéteményt.

Vesztett kutya ugatása

Az ő becsületszava!

— Hagyd ott azt a mocskos embert,
Tisztulj meg és jöjj haza!

(Debrecen).

HIREK.

— **Mikes János gróf püspök** városunkból való bucsuztatásának ideje még nincs megállapítva. Az egyháztanács azonban az előkészületeket megtette és elhatározta, hogy a visszaérkező püspököt a vasuti állomásnál ünnepélyesen fogadja. Az üdvözlő beszédet itt a polgármester vagy helyettese mondja. Ezen kívül az egyháztanács tagjainak arcképét magába foglaló albumot adnak át. Tiszteletére fáklyásmenetet rendeznek, a mely alkalommal Embery Árpád tanár, volt orsz. képviselő mond beszédet. A püspöki felügyelet alatt álló róm. kath. leányiskola szintén nagyszabású ünnepségre készül igen gazdag és változatos műsorról. Szóval a szeretet és tisztelet minden oldalról megnyilvánul az új főpásztor egyénisége iránt s ez még feledhetlenebbé teszi a szegény, de igazán érezni tudó város közönségét a magas állásba távozó püspök szívében.

— **Szenti Bálint** kir. tanácsos, brassói pénzügyigazgatót igazgatóságának tíz éves fordulója alkalmából tisztviselőtársai meleg ünnepelésben részesítették a napokban.

— **Szabad Lyceum.** Az iparosok és ipari munkások szabad lyceuma mai napon (december 3-án) veszi kezdetét a polgári ön-

képző-kör nagytermében. Az előadásokat mindig vasárnap d. u. 2 órakor kezdődőleg tartják. Ma (vasárnap) Biró Sándor kollegiumi tanár lesz az előadó. E hó 10-én Szabó Dezső főreálisk. tanár, 17-én Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző, 1912. január 7-én Dékán Samu kollegiumi tanár, 14-én Petrányi Miklós szakiskolai rajztanár, 21-én Dr. Dobos Ferenc főgimnáziumi tanár, 27-én Duka András adóhivatali ellenőr, február 4-én Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő, 11-én Dr. Pál Ernő ügyvéd városi tiszti ügyész, 18-án Dr. Burnáz Imre orvos, 25-én Tamás Albert főgimnáziumi igazgató, március 3-án Balázs Sándor főreálisk. tanár fog előadást tartani.

— **A református kollegium** alsóbb osztályos tanulói december hó 10-én (vasárnap) d. u. 5 órakor az intézet tornatermében Disztornát rendez az ifjúsági zenekar közreműködése mellett. Belépti díj személyenként 1 korona, tanulójegy 50 fillér. A tiszta haszon téli sportszerekre fordítatik.

— **Papok a világi bíróság előtt** A pápa a napokban motu proprio adott ki, amely a papoknak világi bíróságok elé való idézéséről szól. Ez egész terjedelmében így hangzik: „Mindazok a magánszemélyek, akár világiak, akár egyháziak, akár férfiak, akár nők, akik az egyházi hatóság engedelmével egyházi személyt akár magán- vagy büntetőjogi kérdésben laikus bíróság elé idéznek és így nyilvános szereplésre kényszerítenek, a lata sententia specialiter a pápának van föntartva. Róma, 1911. október 3. Pius P. P. X.

— **A polgári fillérestély** e hó 5-iki (keddi) műsorát a rendezők: Bartók Ágnes, Hermann Eliz összeállították. Az estélyen Biró István főreáliskolai tanár tart felolvasást, Florián Margit monologot ad elő, Kovács Erzsébet, Bodrogi Balázs pedig kisleveletet fog énekelni és Bartók István szava. Kónya János hegedűszólót játszik. A változatos műsor estélyi sok élvezetet ígér a közönségnek.

— **tanítók országos gyűlése.** A Magyarországi Tanítótestületek Országos Szövetsége december hó 8-ra tanítói országos gyűlést hívott egybe, amelyre meghívást kaptak az ország összes tanítói, iskolajellegre való tekintet nélkül. A gyűlés tárgyalásának anyagát az ország tanítóinak fizetésrendezése képezi.

— **A gyermekszanatórium karácsona.** A gyermekszanatóriumi mozgalom élen mint fővédnök Hohenberg Zsófia hercegnő és mint kormányzó gróf Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter állanak. Napjaink ezen kétségkívül leghumánusabb mozgalomának vezetői most oly kérelemmel fordulnak az ország társadalmához, hogy szegény és gazdag egyaránt nyissa meg szívét, amikor saját gyermekének karácsonfáját díszíti és gondoskodik anyai, apai szívének boldogságára saját kisedének örömről, gondoljon némi adománnyal a védtelen gyermek világra, a melynek megmentését tűzte ki feladatául az Országos Gyermekszanatórium Egyesület. A most szervezés alatt álló Budapesti Központi Szanatórium javára karácsoni gyűjtést engedélyezett gróf Khuen Héderváry Károly belügyminiszter és annak érdekében fordul Rákosi Jenő „A szívekhez” című, lapunk más helyén leközölt szövegében a társadalom nagylelkűségéhez — A Gyermekszanatórium Egyesületnél a tagok kötelezettségei a következők: a rendes tag 3 évre évi 5 K tagdíjat fizet: pártoló tag, ki egyszersmindenkorra legalább 100 koronát ad: az alapító tag legalább 1000 korona alapítványt tesz és ezt legfeljebb öt év alatt befizeti; gy-alapító az, aki 10.000 (tízezer) korona alapítványt tesz. Az ágyalapító jogosítva van abban a szanatóriumban, melynél ágyalapítványát tette, egy ágyat évenként díjtalanul az általa ajánlott beteg számára igénybe venni. Az alapítványok közvetlenül gróf

Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter címére Budapest, Vas-utca 10. intézhetők. Bejelentő ivateket a központi iroda Budapest, Dohány-utca 39 küld. Adományokat lapunk is elfogad.

— **A Székely Társaság a Tanítók Szejke fürdője érdekében.** Mint biztos helyről értesültünk Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző a társaság ezidő szerinti vezetője a Székelyudvarhelyi Székely Társaságot a közeli napokban ülésre hívja össze, oly célból, hogy a Társaság vegye teljes erkölcsi és anyagi támogatásába és pártolásába az egész nagy társadalom javára és használatára a Tanítók fürdője R. T. által tervezett Szejke fürdő mielőbbi kiépítés ügyét. Sem a Székely Társaság, sem a közügy építése iránt érdeklődő egyesek nem zárkozhatnak el ezen igen fontos és mindnyájunkat nagyon közelről érdeklő Szejke fürdő kiépítése támogatása elől. A legmelegebben üdvözljük a megmozdulni készülő Székely Társaságot, mert ezt a testületet tarthatjuk olyan szervezetnek, mely súlyával és elhatározásával minden közhasznú mozgalmak támogatására siethet eredményesül. S a midőn azt halljuk, hogy a társaság ezidő szerinti lelkes vezetője: Dr. Paál Árpád vármegyénk közszeretében álló főjegyzője, mint kijelentette, hogy örömmel és lelkesedéssel lép a Tanítók Fürdője R. T. alapítói sorába, ez uton is kérjük a közügy iránt érdeklődő közönséget, hogy ma délután 3 órakor a vármegyeház kistermében tartandó alapítók ülésén mentől tömegesebben lépjenek be. A Szejke fürdő, mint gyógyfürdő kiépítése oly fontos köz és bizonyos tekintetben létérdeke is a városnak és az egész közönségnek, hogy annak támogatása elől, elsősorban az alapítók sorába való belépéssel nem zárkozhatik el egyetlen városi polgár sem. Érezzünk a Székely Társasággal mindnyáján együtt, cselekedjünk annak vezére eljárása szerint, s akkor a mit mindenki oly lelkesedéssel üdvözlő, a nagyközönség javára és használatára a Tanítók Zóna Fürdője hamar kiépül a mi drága gyógyvizű Szejke fürdőkön. Ne a kételkedők és dehonesztálók, de az ügyet lelkesedéssel felkarozók táborába álljunk! Azt kívánja, egy város és vármegye, mint annak egyes lakóinak is közérdeke. Előre hat mindnyáján, ma délután az alapítók sorába, pár nap múlva részvényjegyzéssel való közreműködésre!

— **A posta figyelmeztetése.** A közelgő karácsoni ünnepek alkalmából ez évben is figyelmeztetést adott ki Dornyai Mihály posta- és távirtdaigazgató a közönség érdekeinek megóvása érdekében. A postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése a nagy forgalom idején igen fontos. Az erre vonatkozó figyelmeztetés minden egyes postahivatalnál olvasható. Ajánljuk közfigyelembe azoknak, a kiket érdekel.

— **Tisztviselők egyesülete.** A tisztviselők mozgalomával kapcsolatosan megemlíttük volt, hogy a tisztviselői kar elhatározta, miszerint egy egyesületet fog szervezni, mely hivatva lesz a tisztviselőknél egy szórakoztató, meleg otthont biztosítani. Az egyesületnek előreláthatólag lesz mintegy 250 tagja. Az egyesület gondoskodni fog olyan megfelelő helyiségről is, ahol a tisztviselők a mindennapi irodai munkálatok után békés egyetértésben, kellemesen elszórakozhatnak; lesz mindenesetre billárd szoba, ujság- és társalgó szobája. Ezekon kívül, mint értesültünk, takarékpénztár is lesz az állam segélyezésével, mely hivatva lesz a tisztviselők kisebb költségeit lebonylítani. Az egyesület alapszabályait elkészítő bizottság még e hóban az összehívandó alakuló gyűlés elé kell terjessze a kidolgozott alapszabályokat, amikor is az egyesület végleg megalakul. A tisztviselők eme mozgalma és egyöntetű törekvései iránt általános az érdeklődés.

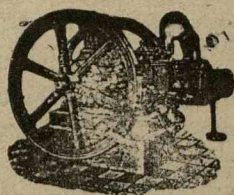
— **A mózi.** A „Royal”-mozgó ma (vasárnap) d. u. 3, 5 és este 8 órakor tart előadást a következő műsorról: Frici, mint házörző (komikus), Gulnara (dráma), Richmondi versenyek (természeti képek), Nauke autója és Pali bátor lesz (komikus), Verbanói tó (term.), A fegyház orvosa.

„CLIMAX“
nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia

Pénzt
takarít meg!

Bachrich és Társa

mo'orgyári fióktelep

Budapest V/41 Szabadságtér 17 sz.

(Tözsdepalota)

Telefonsz. 71-01. Sürögönc. CLIMAX

9561—911. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906 évi július 6 an 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az sz. udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hoz tartozó Mátisfalva község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886-19. az 1889 évi XXXVIII. és az 1891 XVI. t. c. a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantosságtartás.

E célból a helyszíni eljárás Mátisfalva községben 1912. évi január hó 2-án fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhívtnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadott előterjesztést kívánnak tenni, hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határrnap kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okirataik ninesenek, hogy az átírára az 1886. XXIX. t. c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

és azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenes esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. nov. 3-án

Gyarmathy Ferenc s. k.

kir. tvszéki bíró,

A kiadmány hiteleül.

DÓSAkir. tklv. vezető.

7700—1911 tkvi.

Hirdetmény.

Homoródsztpéter községtelekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban fogantosságtartott.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1912. évi január hó 3-án fog kezdődni.

Ennél fogva:

felhívtnak az összes érdekeltet, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott

által jelenjenek meg és az új tkvi tervezet ellen nemalanni észrevételeiket annál bizonyossabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésekből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok a kik a tkvben előforduló bejegyzésekre nézve okadott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt kitűzött határrnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésére alkalmas okirataik ninesenek, hogy az átírára az 1886. évi 29. t. c. 15, 18 és az 18-9. évi 38. t. c. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják vagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

és azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy a törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenes esetben a bélyeg mentesség kedvezményétől elesnek.

K. R. Jarasbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Oklandon 1911 évi november 25.

Dr. Földes s. k.

kir. bíró.

A kiadmány hiteleül:

Wermescher

kir. telekkönyvvezető.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi borlánykereskedőné.

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható. A kedvező szűreti kilátásokra való tekintetből árméréséklés

Udvarhelyvármegye Ne mes Csailádjai. Szerkesztette: Pálmay József

Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E diszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle cukorkánál. Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RÉTHY név. I doboz 60 f. Mindenütt kapható

Erdélyi püspöki uradalom szülő- és pincegazdasági intézőjétől.

244—911. szám.

Megvételre kerestünk mintegy **harmincezer** friss vágásu, négy-öt méter hosszú, legalább negyvenöt milliméter töltméről vastagságú, egyenes **tő-fenyőkarót**. — Az utolsó félevení hegytővés nem vétetik tekintetbe. Tíz darabból álló, mintázott árajánlatot kérek, Gyulafehérvár állomáson átadva, illetve átvéve.

Eladunk: **Rózsamáli-, Csillagdai és Strázsai**, egyszer fejtett **ujborokat**, hektóliterenként 70 (hetven) koronától kezdve.

Gyulafehérvár (város), 1911. november 28.

Erős Imre,
szőlőgazd. intéző.

AZ UDVARHELYMÉGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZV.-TÁRS.

SZÉKELYUDVARHELY, fiókok: Székelykeresztur és Okland

üggykörébe a **törlesztéses (amortizációs) kölcsönök**

adását is felvette.

Bekebelezett ingatlanokra **5000—30000 koronáig terjedő kölcsönöket** nyújt 15, 18, 23 és 32 évi, élénkinti törlesztések mellett, **6 százalékos kamatozással.**

Bővebb tájékoztatást Székelyudvarhelyt a fő-, Székelykereszturt és Oklandon a fiókinézetek nyujtanak.

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvényénél, oszról és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Névjegyek Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint **gyászjelentések**

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos üzemre berendezett könyvnyomdátó és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca sz. 31. alatti.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalettmódeli közül a **BUDAPESTI BAZAR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatóványszámot küld a **BUDAPESTI BAZAR** kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

deléseket as ország bármely részébe gyorsan teljesít.

Betegh Pál könyvnyomdátó és könyvkötő-intézet Székelyudvarhelyt.